

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT
DRET CONSTITUCIONAL I

Coordinació: FERNANDEZ CAÑUETO, DANIEL

Any acadèmic 2023-24

Informació general de l'assignatura

Denominació	DRET CONSTITUCIONAL I			
Codi	101802			
Semestre d'impartició	1R Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Doble titulació: Grau en Dret i Grau en Administració i Direcció d'Empreses	1	TRONCAL/BÀSICA	Presencial
	Grau en Dret	1	TRONCAL/BÀSICA	Presencial
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	7.5			
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRAULA		TEORIA
	Nombre de crèdits	2.25		5.25
	Nombre de grups	4		2
Coordinació	FERNANDEZ CAÑUETO, DANIEL			
Departament/s	DRET			
Distribució càrrega docent entre la classe presencial i el treball autònom de l'estudiant	1 hora de classe/1,5 h de treball autònom			
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.			
Idioma/es d'impartició	castellà/català			
Distribució de crèdits	(25h/ECTS) 187,5 hores.			

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
CABANAS VEIGA, MANUEL	manuel.cabanas@udl.cat	3	
FERNANDEZ CAÑUETO, DANIEL	daniel.fernandez@udl.cat	15,5	
JURADO CERRÓN, DOLY ROCÍO	dolyrocio.jurado@udl.cat	1	

Informació complementària de l'assignatura

Portar a classe un volum de lleis polítiques de qualsevol editorial. Consultar bibliografia recomanada. Seguiment de l'actualitat política en relació a la matèria (eleccions, Parlament, Corts Generals, sentències, etc.)

Objectius acadèmics de l'assignatura

- Identificar la forma política de l'Estat com a principal instrument d'alliberament dels homes i dones.
- Analitzar les aportacions del pensament liberal al constitucionalisme.
- Comprendre les característiques de l'Estat constitucional, democràtic i social.
- Comprendre la Constitució com un document que identifica els principis i valors dominants en una societat.
- Analitzar el procés constituent de 1978 i conèixer les decisions fonamentals incorporades al text constitucional.
- Conèixer la diferència entre reforma i destrucció de la Constitució i identificar els límits a la reforma.
- Analitzar l'estructura de l'Estat central, la composició i funcions dels òrgans del poder central.
- Comprendre el paper de la justícia constitucional, la composició i funcions del Tribunal constitucional espanyol.
- Conèixer el sistema de fonts de l'ordenament jurídic espanyol.
- Comprendre la Constitució espanyola en el marc juridicopolític de la Unió Europea.

Competències

Competències específiques:

- CE1 Demostrar coneixements de les característiques, institucions i procediments del sistema jurídic.
- CE2 Demostrar coneixement de l'ordenament jurídic en vigor
- CE3 Capacitat per identificar interessos socials i valors subjacents en els principis i regles jurídiques.
- CE5 Capacitat per identificar i interpretar les fonts del dret vigent.

Competències genèriques:

- CG1 Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- CG6 Capacitat per al compromís ètic.

Competències transversals:

- CT4 Respecte als drets fonamentals d'igualtat entre homes i dones a la promoció dels drets humans i als valors propis d'una cultura de pau i valors democràtics.

Continguts fonamentals de l'assignatura

Part I. Estat i Constitució

Tema 1: Dret i societat

- 1.1 Introducció.
- 1.2 Idealisme vs materialisme.
- 1.3 Societat, normes i Dret.

Tema 2: L'Estat

2.1 Teoria de l'Estat

- 2.1.1 Concepte d'Estat.
 - 2.1.1.1 Els elements configuradors de l'Estat.
 - 2.1.2 Característiques de l'Estat modern.
 - 2.1.2.1 Els atributs essencials de l'Estat modern.

2.2 L'Estat com a realitat històrica.

- 2.2.1 Les comunitats polítiques prèvies a l'Estat modern.
- 2.2.2 Origen i causes del sorgiment de l'Estat modern.
- 2.2.3 Els primers Estats moderns: les Monarquies autoritàries i absolutes.

Annex 1: Història no teleològica

Tema 3: L'Estat Constitucional

3.1 Hª del sorgiment de l'Estat Constitucional

3.2 L'evolució de l'Estat Constitucional a Europa (s. XVIII-XX)

3.2.1 Fases de l'Estat Constitucional

- 3.2.1.1 El constitucionalisme liberal.
- 3.2.1.2 El constitucionalisme democràtic. Tensió entre constitucionalisme liberal i principi democràtic.
- 3.2.1.3 El constitucionalisme social. Tensions amb l'Estat liberal de Dret.
- 3.2.1.4 El constitucionalisme multinivell (especial referència a la Unió Europea).

3.2.2 Poder constituent, poder constituït i poder de reforma constitucional

3.2.3 La construcció del concepte racional-normatiu de Constitució.

Annex 2: Concepte i funcions actuals d'una Constitució.

Annex 3: Un intent de nova identitat col·lectiva (el patriotisme constitucional)

Part II. El constitucionalisme espanyol

Tema 4: Història del Constitucionalisme Espanyol:

- 4.1 Trets característics del constitucionalisme espanyol.
- 4.2 Grans discussions del constitucionalisme espanyol
- 4.3 Etapes del constitucionalisme espanyol.
 - 4.3.1 La lluita per un Estat constitucional (1808-1833)
 - 4.3.2 La construcció de l'Estat liberal (1834-1868)
 - 4.3.3 Ruptura i restauració (1868-1898)
 - 4.3.4 El constitucionalisme d'entreguerres (1898-1931)

Tema 5: Franquisme, transició política i procés constituent:

- 5.1 De la dictadura a l'elaboració i aprovació de la Constitució espanyola de 1978.
Part III: La Constitució espanyola de 1978

Tema 6: El Preàmbul de la Constitució

- 6.1 Els principis estructurals i els valors superiors del OJ.
- 6.2 Pluralisme lingüístic i simbòlic
- 6.3 Associacions amb rellevància constitucional
- 6.3 Forces Armades.

Tema 7: La representació i la participació política

- 7.1. Hª de la representació i la participació política.
- 7.2 La democràcia representativa
- 7.3 La democràcia directa i participativa.

Tema 8: Les institucions de la monarquia parlamentària.

- 8.1 La Corona: La prefectura de l'Estat.
 - 8.1.1 Les funcions i atribucions del Rei
 - 8.1.2 L'estatut jurídic constitucional de Monarca
 - 8.1.3 La successió a la prefectura de l'Estat
 - 8.1.4 Els òrgans al servei de la Corona
 - 8.1.5 La família Reial.

8.2 Les Corts Generals:

- 8.2.1 La estructura bicameral.
- 8.2.2 Autonomia de les Cambres (especialment referència als reglaments parlamentaris).
- 8.2.3 Estatut jurídic de Diputats i Senadors.
- 8.2.4 Organització i funcionament
- 8.2.5 Funcions

8.3 El Govern i l'Administració:

- 8.3.1 El concepte de Govern i d'administració.
- 8.3.2 Formació i cessament del Govern.
- 8.3.3 Composició del Govern.
- 8.3.4 Funcions del Govern.
 - 8.3.4.1 Les normes amb rang de llei del govern.
 - 8.3.4.2 La potestat reglamentària
- 8.3.7 Principis constitucionals de l'Administració pública.

8.4 Les relacions entre les Corts Generals i el Govern:

8.4.1 La funció de control polític al govern. El control “per” i “en” el Parlament.

8.4.2 La funció d'orientació política

8.4.3 La facultat de dissolució anticipada de les Corts

Tema 9: UE i Les Fonts del Dret

9.1 Ordenament Jurídic, fonts del Dret i sistema de fonts

9.2 Els Principis d'ordenació del sistema de fonts espanyol.

9.3 Els tractats internacionals

9.4 El dret de la Unió Europea: la seva incorporació i ubicació en el sistema de fonts espanyol.

Tema 10: Poder Judicial

10.1 El poder judicial: La configuració constitucional del poder judicial.

10.2 Principis constitucionals que regeixen el poder judicial i la funció jurisdiccional.

10.3 L'estatut jurídic dels jutges i magistrats.

10.4 L'estructura i organització del poder judicial.

10.5 El govern del poder judicial (el Consell General del Poder Judicial).

10.6 El Ministeri Fiscal.

10.7 La participació ciutadana en la justícia.

TEMA 11: El Tribunal Constitucional

11.1 Característiques generals de la jurisdicció constitucional espanyola.

11.2 Les atribucions del Tribunal Constitucional.

11.3 Composició i estatut dels seus membres.

11.4 Organització, funcions i procediments.

11.5 El control de constitucionalitat de les lleis: Introducció. El recurs d'inconstitucionalitat. La qüestió d'inconstitucionalitat. L'autoqüestió. El control previ dels tractats internacionals. El recurs d'empara. El recurs previ d'inconstitucionalitat per als projectes d'Estatuts d'Autonomia o de la seva modificació.

11.6 Les sentències del Tribunal Constitucional, els seus efectes i els vots particulars. La interpretació constitucional

Tema 12: La reforma constitucional.

12.1 Evolució històrica i teòrica.

12.2 Procediment

12.3 Límits.

Tema 13: Nous problemes del D^e Constitucional

Eixos metodològics de l'assignatura

Cada setmana s'impartiran 3 hores teòriques i 1 classe pràctica.

Les classes magistrals consistiran en l'exposició, per part del Professor, dels temes que corresponguin segons la programació setmanal. La classe pràctica en l'anàlisi i debat sobre un text que estarà disponible amb antelació al campus virtual i que el / la alumne / a haurà d'haver llegit amb antelació.

Es calcula que l'alumne ha de realitzar 1,5 hores de treball autònom per cada hora de classe.

Pla de desenvolupament de l'assignatura

DIA	PROGRAMACIÓ	PROFESSOR EN DRET	PROFESSOR EN DRET Y ADE	PROVES AVALUATIVES
1-10-2020 (Dret)	Presentación	Manuel Fondevila		

5-10-2020 (D+A) 8-10-2020 (Dret)	Presentación (solo D+A) y visionado de película	Manuel Fondevila	Manuel Fondevila	
15-10-2020 (Dret) 19-10-2020 (D+A)	Temes 1 y 2	Manuel Fondevila	Manuel Fondevila	
22-10-2020 (Dret) 26-10-2020 (D+A)	Temes 3, 4 y 5	Manuel Fondevila	Manuel Fondevila	
29-10-2020 (Dret) 2-11-2020 (D+A)	Temes 6 y 7	Manuel Fondevila	Manuel Fondevila	Treball sobre "L'herència del vent"
5-11-2020 (Dret) 9-11-2020 (D+A)	Temes 8 y 9	Manuel Fondevila	Jesus Luño	
12-11-2020 (Dret) 23-11-2020 (D+A)	Temes 10, 11 y 12	Manuel Fondevila	Jesus Luño	Test 1 (Temes 1 a 7)
16-11-2020 (D+A) 19-11-2020 (Dret)				Examen (Temes 1 a 9)
26-11-2020 (Dret) 30-12-2020 (D+A)	Temes 13, 14 y 15	Manuel Fondevila	Jesus Luño	
3-12-2020 (Dret) 14-12-2020 (D+A)	Temes 16 y 17	Manuel Fondevila	Jesus Luño	
10-12-2020 (Dret) 21-12-2020 (D+A)	Temes 18 y 19	Manuel Fondevila	Jesus Luño	Treball sobre justícia constitucional
17-12-2020 (Dret)	Temes 20, 21 y 22	Manuel Fondevila	Jesus Luño	Test 2 (Temes 8 a 17)
11-1-2020 (D+A)	Temes 20, 21 y 22		Jesus Luño	
14-1-2020 (Dret)	Dubtes	Manuel Fondevila		Test 3 (Temes 18 a 22)

Sistema d'avaluació

A) Avaluació contínua.

- 1) Bloc 1: Examen escrit 40%
- 2) Bloc 2: Examen escrit 50% (parcialment acumulat)
- 3) Bloc 3: Seminaris (10%). Si no hi ha la possibilitat de fer els seminaris, s'afegirà un 5% a cada examen.

* S'aprovarà l'assignatura si el còmput global de les tres notes dóna aprovat.

** L'examen de recuperació serà únicament sobre la part suspesa. Si les dues parts estan suspeses es recuperaran les dues en un mateix examen.

B) Avaluació única:

Els alumnes que compleixin els requisits per acollir-se a l'avaluació única realitzaran un únic examen que comprendrà la totalitat de l'assignatura el dia i hora fixat per al segon examen (Gener). Aquesta prova serà recuperable, d'acord amb la normativa de la Universitat, sempre dins el període d'avaluació.

Plagi

L'article 9 de la Normativa d'Avaluació estableix que l'estudiant no pot utilitzar durant la realització de les activitats d'avaluació mitjans no permesos o mecanismes fraudulents. L'estudiant que utilitzi qualsevol mitjà fraudulent relacionat amb la prova i/o porti aparells electrònics no permesos, quedarà subjecte a les conseqüències previstes en aquesta normativa o en qualsevol normativa de règim intern de la UdL.

L'article 43 de la Normativa de convivència de la UdL descriu les sancions aplicables, que inclouen, entre d'altres i depenent de la gravetat de la falta, la pèrdua del dret a ser avaluat de l'assignatura, la pèrdua de la matrícula d'un semestre o un curs o l'expulsió fins a tres anys.

Avaluació alternativa

El termini per renunciar a l'avaluació continuada serà durant el primer mes de cada semestre:

- Primer semestre: Fins al 20 d'octubre
- Segon semestre: Fins al 20 de març

Bibliografia i recursos d'informació

El llibre de referència és el ressaltat. És a dir, el primer.

1. GENERAL

Josep Mª Castellà Andreu, *Derecho Constitucional Básico*, Huygens, 2019.

Francisco Balaguer Callejón, *Manual de Derecho Constitucional* (Vol. I), Tecnos, 2019.

Enrique Álvarez Conde, *Curso de derecho constitucional* (Vol. I y II), Tecnos, 2005 y 2008.

Antonio Torres del Moral, *Estado de Derecho y Democracia de partidos*, 2004.

Diego López Garrido, *Derecho Constitucional comparado*, Tirant lo Blanch, 2017.

Manuel Aragón Reyes, *La Constitución de los españoles*, CEPC, 2019.

Miguel Ángel Aparicio, *Manual de Derecho Constitucional*, Atelier, 2012.

Isidre Molas, *Derecho Constitucional*, Tecnos, 2011.

Luis María Cazorla Prieto, *Temas de Derecho Constitucional*, Aranzadi, 2000.

1. DERECHO Y SOCIEDAD

Javier Fernández Sebastián y Javier Tajadura Tejada (Dir.), *Tiempos de la Historia, tiempos del Derecho*, Marcial Pons, 2021.

Salvador Giné, *Historia del Pensamiento social*, Ariel, 2013.

Jean Touchard, *Historia de las ideas políticas*, Tecnos, 1974.

1. HISTORIA Y TEORÍA DEL ESTADO Y DE LA CONSTITUCIÓN

Manuel García Pelayo, *Derecho constitucional comparado*, Alianza, 1999.

Antonio-Carlos Pereira Menaut, *Lecciones de Teoría Constitucional*, Colex, 2006.

Ernst Wolfgang Böckenförde, *Estudios sobre el Estado de Derecho y la democracia*, Trotta, 2000.

José Luis Brey Blanco, *Dogmática constitucional. La estructura básica del Estado constitucional*, Dykinson, 2015.

Roberto Blanco Valdés, *El valor de la Constitución*, Alianza, 2010.

Clara Álvarez Alonso, *Lecciones de historia del constitucionalismo*, Marcial Pons, 1999

Fundamentos, *Modelos constitucionales en la historia comparada*, 2000.

Fundamentos, *Conceptos de Constitución en la Historia*, 2010.

Konrad Hesse, *Escritos de derecho constitucional*

Santamaría Pastor, *Fundamentos de derecho administrativo*,

Ignacio Fernández Sarasola, *Conceptos de constitución en la historia*, en *Fundamentos*, núm. 6, 2010.

Mauricio Fioravanti, *El Estado moderno en Europa. Instituciones y derecho*, Trotta, 2004.

- *Constitucionalismo. Experiencias históricas y tendencias actuales*, Trotta, 2014.

- *Constitución. De la antigüedad a nuestros días*, Trotta, 2001.

Luis Prieto Sanchís, *Apuntes de teoría del Derecho*, Trotta, 2005.

Jesús Casquete y Javier Tajadura (Coord.), *La Constitución de Weimar: Historia, política y derecho*, CEPC, 2020.

Josu de Miguel Bárcena y Javier Tajadura Tejada, *Kelsen vs Schmitt. Política y derecho en la crisis del constitucionalismo*, 2018.

Andrés Ollero Tassara, *Filosofía del Derecho y Constitución*, BOE, 2019.

HISTORIA DEL CONSTITUCIONALISMO ESPAÑOL

Joaquín Varela Suanzes-Carpegna, *Historia constitucional de España*, Marcial Pons, 2020.

Ivana Frasset y Encarna García Moneris (ed), *Tiempo de política, tiempo de Constitución. La monarquía hispánica entre la revolución y la reacción (1780-1840)*, Comares, 2018.

José Antonio Caballero López, *El debate constitucional en el siglo XIX. Ideología, oratoria y opinión pública*, Marcial Pons, 2015.

Santiago A. Roura Gómez, *La defensa de la Constitución en la historia constitucional española*, CEPC, 1998.

1. CONTENIDO DE LA CONSTITUCIÓN DE 1978

Óscar Alzaga Villaamil, *Derecho político español según la Constitución de 1978*, Marcial Pons, 2021.

Dídac Fàbregas i Guillén, *La democracia en la España del siglo XXI*, Viena Ensayo, 2007.

Eva Sáenz Royo, *El referéndum en España*, Marcial Pons, 2018

María Garrote de Marcos, *El sistema electoral español. Memoria, balance y cambios*, Marcial Pons, 2020.

Javier Tajadura Tejada, *La reforma constitucional: procedimiento y límites*, Marcial Pons, 2018.

Asunción de la Iglesia Chamarro, *Desafíos de la monarquía parlamentaria*, Marcial Pons, 2019.

Carlos Garrido López, *El Senado ante el enigma de la representación territorial*, Marcial Pons, 2019.

Francisco Caamaño, *Jurisdicción y procesos constitucionales*, McGrawHill, 2000.

Roberto Blanco Valdés, *Luz tras las tinieblas*, Alianza, 2018.

Fernando Santaolalla López, *Derecho parlamentario español*, Dykinson, 2019.

Pablo Pérez Tremps ((dir.), *Comentario a la Constitución española*, Tomos I y II Tirant Lo Blanch, 2018.

Benigno Pendás (Dir.), *España constitucional (1978-2018). Trayectorias y perspectivas*, CEPC, 2018.